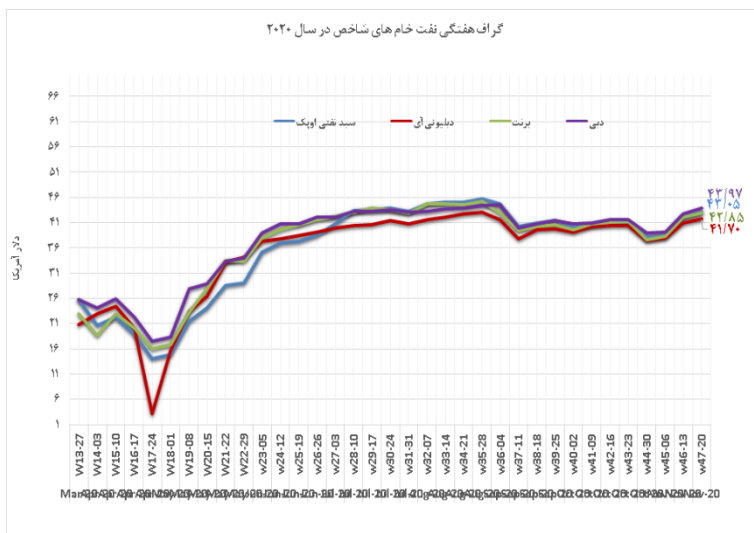

بررسی تحولات بازار نفت

روند قیمت‌ها

قیمت نفت خام های شاخص برنت، دبلیوتی‌آی و دبی در هفته گذشته روند افزایشی نامحسوسی داشت. عدم اطمینان در خصوص تصمیم آتی کشورهای اوپک پلاس در خصوص آینده بازار نفت و اعلام سهمیه‌های جدید واردات نفت به پالایشگران چینی از مهمترین عوامل تقویت قیمت نفت بود. این در حالی بود که کاهش تقاضای نفت به ویژه در اروپا و آمریکا به دلیل افزایش ابتلا به بیماری کرونا و افزایش بیشتر تولید نفت لیبی قیمت‌های نفت را تضعیف کرد. در هفته گذشته ذخیره‌سازی تجاری نفت خام آمریکا با وجود افزایش خوراک پالایشگاهی با ۰/۸ میلیون بشکه افزایش به ۴۸۹/۵ میلیون بشکه رسید. علاوه بر این، ذخیره‌سازی نفت خام در کوشینگ ۱/۲ میلیون بشکه افزایش داشت و به ۶۱/۶ میلیون بشکه رسید. لازم به ذکر است که تعداد دکل‌های نفتی فعال حفاری آمریکا در هفته گذشته با ۵ واحد کاهش به ۲۳۱ دستگاه رسید.

نمودار (۱): قیمت نفت خام های شاخص برنت، دبلیوتی‌آی، دبی و سبب نفتی اوپک متوسط هفتگی منتهی به ۲۰ نوامبر ۲۰۲۰ (دلار در هر بشکه)

تغییرات هفتگی	متوسط هفته منتهی به ۲۰ نوامبر	روزانه ۲۰ نوامبر	
۰/۸۱	۴۲/۸۵	۴۳/۲۴	برنت موعددار
۰/۸۳	۴۱/۷۰	۴۲/۱۵	دبلیوتی‌آی
۱/۲۳	۴۳/۹۷	۴۴/۱۸	دبی
۱/۰۲	۴۳/۰۵	۴۳/۳۸	سبب نفتی اوپک
-۰/۰۲	۱/۱۵	۱/۰۹	اختلاف برنت و دبلیوتی‌آی

منبع: دبیرخانه اوپک

تغییرات	هفته منتهی به ۲۰۲۰/۱۱/۱۳	هفته منتهی به ۲۰۲۰/۱۱/۱۶	
۰/۸	۴۸۹/۵	۴۸۸/۷	ذخیره‌سازی تجاری نفت خام آمریکا (میلیون بشکه)
۲/۶	۲۲۸/۰	۲۲۵/۴	ذخیره‌سازی بنزین (میلیون بشکه)
۰/۲۱	۱۳/۵۶	۱۳/۳۵	خوراک پالایشگاهی (میلیون بشکه در روز)
۱/۱	۷۵/۴	۷۴/۳	ظرفیت بهره برداری پالایشگاهی (درصد)
۰/۱	۲/۵۵	۲/۴۵	خالص واردات نفت خام (میلیون بشکه در روز)
-۰/۰۲	۲/۷۵	۲/۷۷	صادرات نفت خام (میلیون بشکه در روز)

منبع: اداره اطلاعات انرژی آمریکا

افزایش تولید نفت خام سبک لیبی و کاهش قیمت نفت خام در بازار مدیترانه

افزایش تولید نفت خام سبک فراتر از یک م.ب.ر توسط لیبی وضعیت بازار مدیترانه را تا حدود زیادی متحول کرده است. افزایش سریع تولید نفت خام سبک و شیرین توسط لیبی باعث شده تا صادرکنندگان رقیب در بازار مدیترانه مانند آمریکا، الجزایر، آذربایجان، نیجریه و قزاقستان با مشکلاتی برای فروش نفت خام خود در این بازار مواجه شوند و قیمت نفت خام سبک در این بازار کاهش یابد. البته این کاهش قیمت در شرایطی است که موج دوم شیوع بیماری کرونا و اقدامات محدودکننده رفت و آمد در اروپا نیز تقاضا برای نفت خام را در هفته‌های اخیر به شدت کاهش داده است. با توجه به این موضوع برخی از صادرکنندگان سنتی نفت خام سبک به بازار مدیترانه به فکر صادرات نفت به شرق هستند که بازار قوی‌تری را در شرایط فعلی دارد. البته میزان خوراک پالایشگاهی نفت خام قبل از افزایش ابتلا به بیماری کرونا در اروپا روندی افزایشی داشت و این روند حتی تا اوایل نوامبر نیز برقرار بوده است اما با توجه به محدودیت‌های جدید رفت و آمد انتظار می‌رود تقاضای نفت در ماه دسامبر در اروپا کاهش یابد که دقیقاً همزمان با عبور تولید نفت خام لیبی از مرز یک م.ب.ر است. این شرایط باعث خواهد شد قیمت نفت خام در بازار مدیترانه به شدت کاهش یابد. قیمت نفت خام سبک الجزایر، صحران بلند، به دنبال افزایش تولید لیبی به شدت کاهش یافته و با ۶۵ سنت اختلاف با نفت خام برنت موعدهار برای ماه اکتبر به فروش رسیده است که در ۵ ماه گذشته بی‌سابقه بوده است. با توجه به اینکه نفت خام سبک لیبی دارای قیمت کمتری در مقایسه با رقبا در بازار مدیترانه است، پالایشگران اروپایی خرید مناسبی از آن داشته‌اند. با توجه به اینکه انتظار می‌رود تقاضای نفت در اروپا طی ماه‌های آینده کاهش یابد، انتظار می‌رود تقاضا برای نفت خام آذربایجان در بازار مدیترانه به شدت کاهش یابد. علاوه بر این، صادرات نفت خام آمریکا به اروپا که تا ۵۰۰ ه.ب.ر نیز قبل از شیوع بیماری کرونا رسد با بازگشت تولید لیبی کاهش خواهد داشت. البته همان‌طور که اشاره شد تقاضای مستحکم نفت در بازار آسیا صادرکنندگان مذکور را برای ارسال محموله‌های خود به این بازار ترغیب کرده است. ذکر این نکته نیز ضروری است که افزایش تولید نفت لیبی و کاهش قیمت‌های نفت در بازار مدیترانه، کشورهایی مانند نیجریه و الجزایر را به لحاظ مالی و درآمدهای صادراتی نفت به شدت تحت فشار قرار داده است. این کشورها از این انگیزه برخوردارند که لیبی را در اجلاس وزارتی کشورهای عضو اوپک در هفته‌های آتی تحت فشار قرار دهند که متعهد به حفظ سقف تولید مشخصی برای مساعدت به تثبیت بازار نفت گردد.

افزایش سریع تولید نفت خام سبک و شیرین توسط لیبی باعث شده تا صادرکنندگان رقیب در بازار مدیترانه مانند آمریکا، الجزایر، آذربایجان، نیجریه و قزاقستان با مشکلاتی برای فروش نفت خام خود در این بازار مواجه شوند.

دغدغه‌های اوپک پلاس پیش از اجلاس وزارتی

با نزدیک شدن به اجلاس وزارتی اوپک و اوپک پلاس بحث‌ها پیرامون نحوه ادامه تعامل بین این کشورها به داغ‌ترین موضوع کارشناسان بازار نفت در روزهای اخیر تبدیل شده است. این در حالی است که بر اساس اعداد و ارقام و اعلام برخی اعضای مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری، این کشورها از عدم پایبندی برخی اعضا طی ماه‌های گذشته ابراز ناراحتی کرده‌اند. در این رابطه و در میان کشورهای عضو اوپک، عراق طی ماه‌های مه تا اکتبر ۲۰۲۰ به طور متوسط روزانه ۱۰۲ هزار بشکه در روز بیشتر از سهمیه تعیین شده برای این کشور در بیانیه همکاری تولید کرده که بیشترین میزان تولید اضافی در میان اوپکی‌ها را داشته است. علاوه بر این کشورهای گابن و نیجریه نیز به ترتیب با ۴۴ و ۳۵ هزار بشکه در روز تولید مازاد بر سهمیه تعیین شده برای آن‌ها طی دوره ماه‌های مه تا اکتبر ۲۰۲۰ به ترتیب دارای بیشترین عدم پایبندی در میان کشورهای عضو اوپک بوده‌اند. لازم به ذکر است که در مجموع کشورهای عضو اوپک طی ماه‌های مه تا اکتبر ۲۰۲۰ به طور متوسط روزانه ۲۲۰ هزار بشکه در روز بیش از میزان تعیین شده آنها در بیانیه همکاری تولید کرده‌اند. در میان کشورهای غیر اوپکی مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری، روسیه با تولید ۸۸ هزار بشکه در روز بیش از میزان سهمیه تعیین شده برای این کشور، طی مدت زمان مذکور بیشترین میزان عدم پایبندی را در میان این کشورها داشته است. علاوه بر این کشورهای سودان و قزاقستان نیز به ترتیب با تولید ۴۷ و ۳۰ هزار بشکه در روز بیش از میزان سهمیه تعیین شده برای آنها در بیانیه همکاری دارای بیشترین عدم پایبندی در میان کشورهای غیر اوپکی مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری می‌باشند. لازم به ذکر است که در مجموع کشورهای غیر اوپکی مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری طی ماه‌های مه تا اکتبر ۱۷۱ هزار بشکه در روز بیش از سهمیه تعیین شده برای آنها تولید کرده‌اند. این در حالی است که در حال حاضر بازار نفت با مازاد عرضه مواجه هست و عدم پایبندی کشورهای مذکور به سهمیه تعیین شده برای آنها، علاوه بر ایجاد نارضایتی کشورهای دیگر مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری موجب فشار بر سطح قیمت‌ها گشته است. این امر موجب شده تا برخی کشورهای مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری مانند عربستان سعودی از کشورهایی که تولیدشان بیش از سهمیه تعیین شده در این بیانیه هست درخواست کنند تا در ماه‌های نوامبر و دسامبر، این کشورها مازاد تولید خود را که طی ماه‌های مه الی اکتبر صورت داده‌اند، جبران نمایند. لازم به ذکر است که ۱۲ کشوری که از سهمیه خود در بیانیه همکاری فراتر رفته‌اند، در مجموع طی ماه‌های مه الی اکتبر ۲۰۲۰ معادل ۴۰۰ هزار بشکه در روز مازاد تولید داشته‌اند. لذا طبق درخواست سایر اعضا، این کشورها می‌بایستی در ماه‌های نوامبر الی دسامبر تولید خود را در حدود ۱/۲ میلیون بشکه در روز کاهش دهند تا جبران مازاد تولید صورت گرفته طی ماه‌های قبل را به جا آورند. این در حالی است که حتی

دوازده کشوری که از سهمیه خود در بیانیه همکاری فراتر رفته‌اند که در مجموع طی ماه‌های مه الی اکتبر ۲۰۲۰ معادل ۴۰۰ هزار بشکه در روز مازاد تولید داشته‌اند.

برخی از کشورهایی که طی ماه‌های گذشته از سهمیه خود فراتر رفته‌اند، درخواست مجوز برای افزایش سطح تولید پایه داشته‌اند. از جمله این کشورها می‌توان به نیجریه و سودان اشاره کرد که این امر موجب شده تا نگرانی میان سایر کشورها به وجود آید که اگر این کشورها بر این موضوع اصرار ورزند، این امر می‌تواند موجب تضعیف بیانیه همکاری و فشار بیشتری بر بازار نفت گردد و تاثیرات منفی قابل ملاحظه‌ای نیز در بازار داشته باشد. با این وجود در این بیانیه کشوری همچون امارات متحده عربی که در ماه اوت حدود ۱۰۰ هزار بشکه در روز مازاد تولید نسبت به سهمیه داشته است، توانسته این میزان از افزایش تولید را با کاهش آن در ماه بعدی جبران کند که البته این جبران باعث شده تا این کشور ۳۰ درصد کمتر از ظرفیت اسمی خود تولید داشته باشد. از دیگر موضوعاتی که در این خصوص می‌توان به آن اشاره کرد، افزایش تولید نفت لیبی طی ماه‌های اخیر به دلیل کاهش تنش‌های داخلی در این کشور است. با توجه به این که طی ماه‌های اخیر این کشور از توافق کاهش تولید مستثنی شده است و از طرف دیگر در حال حاضر این کشور با افزایش قابل توجه تولید مواجه است، برخی کشورها اذعان کردند که می‌بایست لیبی نیز به این توافق بپیوندد، لیبی توانسته در ماه اخیر به تولید ۱/۲۵ میلیون بشکه در روز برسد که بنا به گفته وزیر نفت عربستان این میزان از تولید معادل تولید ماه اکتبر سال ۲۰۱۸ بوده و این در حالی است که مقامات شرکت نفت لیبی اعلام کردند آنها در صورتی به این توافق خواهند پیوست که تولید آنها به میزان ۱/۷ میلیون بشکه در روز برسد و همچنین این میزان از تولید به طور پایدار صورت پذیرد. در نهایت با توجه به توافقات اولیه اوپک پلاس این کشورها می‌توانند از ژانویه سال ۲۰۲۱ میزان کاهش تولید خود را از ۷/۶۸ میلیون بشکه در روز به ۵/۷۶ میلیون بشکه در روز برسانند که به معنای مجوز افزایش تولیدی معادل ۲ میلیون بشکه در روز می‌باشد. حال آنکه در حال حاضر بازار نفت ظرفیت پذیرش این میزان افزایش تولید را ندارد. لذا می‌بایستی منتظر بود تا در اجلاس وزارتی که در روزهای ۳۰ نوامبر و اول دسامبر برگزار خواهد شد آیا این کشورها می‌توانند با توجه به موضوعات فوق به اجماعی مناسب در این خصوص دست یابند یا خیر؟.

انتظار افزایش تولید نفت خام در آمریکا

بر اساس داده‌ها می‌توان ارتباط قوی بین قیمت نفت و تولید نفت خام آمریکا را ملاحظه نمود، لذا سطح قیمت‌ها به عنوان مهمترین عامل جهت تحلیل تولید نفت آمریکا ایفای نقش می‌کند. علاوه بر این برای درک عملکرد تولیدی شرکت‌های نفتی در آمریکا و تأثیر قیمت نفت بر میزان تولید آنها می‌بایست مباحثی بیش از هزینه فنی تولید را در نظر گرفت. در این رابطه بر اساس محاسبات اولیه، نقطه سر به سری برای شرکت‌های نفتی آمریکا به منظور حفظ تولید نفت، حداقل

معادل ۳۳ دلار در هر بشکه برآورد شده است. این در حالی است که این شرکت ها به قیمت‌های بیشتری نیاز دارند تا بتوانند سود سهامداران را نیز پرداخت کنند و در این صورت نقطه سر به سری برای تولید به ۳۷ دلار در هر بشکه خواهد رسید. علاوه بر این بسیاری از کارشناسان معتقدند که قیمت سر به سری که برای سرمایه‌گذاری به منظور افزایش تولید لازم است، قیمتی در حدود ۴۵ الی ۵۰ دلار در هر بشکه می‌باشد. لازم به ذکر است که بر اساس برآوردهای اولیه اداره اطلاعات انرژی آمریکا بین قیمت نفت خام و تعداد دکل‌های فعال در صنعت نفت آمریکا ارتباطی جدی با وقفه ۴ ماهه وجود دارد. شایان ذکر است که به عنوان مثال کاهش قیمت‌های نفت به طور معمول بین ۳ تا ۴ ماه بعد اثرات منفی خود را در کاهش تعداد دکل‌های فعال در صنعت نفت نشان خواهد داد. در این رابطه بر اساس آخرین پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا انتظار می‌رود تولید نفت این کشور بین ماه‌های اکتبر ۲۰۲۰ الی مه ۲۰۲۱ در حدود ۴۱۰ هزار بشکه در روز کاهش یابد و قیمت نفت خام دبلیوتی‌آی در این بازه زمانی در حدود ۴۰ دلار در هر بشکه خواهد بود. این در حالی است که انتظار می‌رود قیمت نفت خام دبلیوتی‌آی از مه ۲۰۲۱ تا پایان سال آتی به حدود ۴۵ دلار در هر بشکه برسد که این امر موجب افزایش تعداد دکل‌های حفاری در صنعت نفت آمریکا خواهد شد. از سوی دیگر طی ماه‌های اخیر که به دلیل شیوع ویروس کرونا بازار نفت نیز همچون سایر بازارها با رکود مواجه شده است و قیمت نفت کاهش داشته و این کاهش قیمت نفت تاثیر منفی بر تولید نفت خام آمریکا داشته است، شرکت‌های نفتی توانسته‌اند با استفاده از چاه‌های حفر شده اما تکمیل نشده، جلوی کاهش تولید خود را بگیرند. لذا به طور ضمنی تصمیم کشورهای اوپک پلاس در اجلاس وزارتی آتی این کشورها که حتماً دارای آثار قیمتی هست، می‌تواند تاثیری قابل توجه بر تولید نفت آمریکا نیز داشته باشد. این بدان معناست که علیرغم اینکه کشورهای عضو اوپک پلاس به دنبال بازگرداندن ثبات و تعادل به بازار نفت هستند، اما طی سال‌های بعد از اجرای بیانیه همکاری در بازار نفت همواره سهم آمریکا در بازار نفت با افزایش مواجه بوده که به عقیده برخی کارشناسان یکی از دلایل آن آثار قیمتی کاهش تولید کشورهای اوپک پلاس ذکر شده و لذا در این مقطع نیز کشورهای مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری در سر دوراهی دنبال کردن منافع کوتاه و میان مدت قرار گرفته‌اند. لازم به ذکر است که بسیاری از کشورهای مشارکت‌کننده در بیانیه همکاری در حال حاضر و به ویژه به دلیل شیوع ویروس کرونا با مشکلات اقتصادی مواجه هستند و قیمت نفت برای آن‌ها حائز اهمیت است.

*بر اساس محاسبات اولیه
نقطه سر به سری برای
شرکت‌های نفتی آمریکا به
منظور حفظ تولید نفت،
حداقل معادل با ۳۳ دلار در
هر بشکه برآورد شده است.*

منبع شرکت بیکر هیوز		جدول (۲) : تعداد دکل‌های حفاری فعال در آمریکا و کانادا		
تغییرات سالانه	تغییرات هفتگی	۲۰۲۰/۱۱/۲۰	۲۰۲۰/۱۱/۱۳	
				آمریکا
-۴۴۰	-۵	۲۳۱	۲۳۶	تعداد دکل‌های نفتی
-۵۳	۳	۷۶	۷۳	تعداد دکل‌های گازی
-۴۹۳	-۲	۳۰۷	۳۰۹	مجموع تعداد دکل‌های آمریکا
				کانادا
-۴۴	۳	۴۲	۳۹	تعداد دکل‌های نفتی
۸	۹	۵۹	۵۰	تعداد دکل‌های گازی
-۳۶	۱۲	۱۰۱	۸۹	مجموع تعداد دکل‌های کانادا

آدرس اینترنتی

نشریه

Www.opec.mop.ir

مدیریت کل امور اوپک

و روابط با مجامع انرژی